

KENDİNİ TARA

8. SINIF • 1. ÜNİTE 2. BÖLÜM
İKLİM VE HAVA OLAYLARI

Ad Soyad

Tarih

Nasıl kullanacağım?

BİLİYORUM	Bu bilgiyi açıklayabilir ve soruda kullanabilirim.
TEKRAR ETMELİYİM	Biliyorum ama ayrıntılarda zorlanabilirim.
ANLAMADIM	Konuyu yeniden öğrenmeye ihtiyacım var.
SORULARDA KARIŞTIRIYORUM	Bilgiyi biliyorum; çeldiricide hata yapıyorum.

Kural: Her satırda seni en iyi anlatan tek kutuyu işaretle. “Biliyorum” diyebilmek için bilgiyi yalnızca tanıman değil, bir soruda gerekçesiyle kullanabilmen gerekir.

Tarama sonunda özellikle “Sorularda Karıştırıyorum” kutularını işaretlediğin maddeler senin kişisel çeldirici listen olacak.

1. İklim ve Hava Olaylarını Ayırt Etme

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
Hava olaylarının dar bir bölgede, kısa süre içinde görülen ve değişebilen atmosfer olayları olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
İklimin geniş bir bölgede, uzun yıllar boyunca gözlenen hava olaylarının ortalama koşullarını ifade ettiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
“Bugün yağmurlu”, “yarın rüzgârlı” gibi ifadelerin hava olayını anlattığını ayırt edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
“Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.” gibi uzun süreli genellemelerin iklimi anlattığını ayırt edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Hava olaylarının gün içinde bile değişebileceğini; iklim özelliklerinin ise kısa sürede değişmediğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bir bölgede mevsim normallerinin dışında tek bir hava olayının görülmesinin o bölgenin ikliminin değiştiğini kanıtlamadığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Aynı iklim bölgesindeki iki şehirde aynı gün farklı hava olayları yaşanabileceğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Hava tahminlerinin belirli bir zaman ve yer için; iklim verilerinin ise uzun yılların geneli için kullanıldığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐

2. Meteoroloji ve Klimatoloji

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
Atmosferde meydana gelen hava olaylarını inceleyen bilim dalının meteoroloji olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Meteoroloji alanında çalışan bilim insanına meteorolog denildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
İklimi, iklim türlerini ve bunların yeryüzündeki dağılışını inceleyen bilim dalının klimatoloji olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Klimatoloji alanında çalışan bilim insanına klimatolog denildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Meteorologların sıcaklık, basınç, nem, rüzgâr ve yağış gibi verilerden yararlanarak hava tahmini yaptığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Hava tahminlerinin yeni ölçümler geldikçe değişebileceğini ve yüzde yüz kesinlik taşımadığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Klimatologların güvenilir iklim sonuçlarına ulaşmak için uzun yıllara ait verileri incelediğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
“Yarın kar yağacak.” yargısının klimatoloğun değil meteoroloğun çalışma alanına girdiğini ayırt edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bir bölgeye ait birkaç günlük sıcaklık tablosundan o bölgenin iklimi hakkında kesin yargıya ulaşamayacağını biliyorum.	☐	☐	☐	☐

3. Isınma, Basınç ve Dikey Hava Hareketleri

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
Güneş tarafından ısıtılan yeryüzünün, üzerinde bulunan havanın sıcaklığını etkilediğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Isınan havanın genişerek yoğunluğunun azaldığını ve yükselme eğilimi gösterdiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Soğuyan havanın yoğunluğunun arttığını ve alçalma eğilimi gösterdiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yükselici hava hareketlerinin görüldüğü yerde yeryüzünde alçak basınç oluştuğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Alçalıcı hava hareketlerinin görüldüğü yerde yeryüzünde yüksek basınç oluştuğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Alçak basınç alanlarında havanın çevreden merkeze doğru hareket etme eğiliminde olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yüksek basınç alanlarında havanın merkezden çevreye doğru hareket etme eğiliminde olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Alçak basınç alanlarında yükselen havanın soğuyup yoğunlaşması nedeniyle bulutlanma ve yağış olasılığının daha fazla olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yüksek basınç alanlarında alçalan havanın genellikle açık ve yağışsız koşullarla ilişkilendirildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐

4. Rüzgârın Oluşumu ve Yönü

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştıyorum
Rüzgârın, yatay yöndeki basınç farkı nedeniyle oluşan hava hareketi olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Rüzgârın yeryüzünde yüksek basınç alanından alçak basınç alanına doğru estiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
İki bölge arasındaki basınç farkı arttıkça rüzgârın süratinin genellikle arttığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Basınç farkı ortadan kalktığında rüzgârın oluşmasını sağlayan etkinin de ortadan kalkacağını biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Rüzgârın adını geldiği yönden aldığını; “kuzey rüzgârı”nın kuzeyden güneye doğru estiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Rüzgâr yönünü yorumlarken sıcaklık verilerinin yanında basınç veya hava hareketi bilgisini de kullanabiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yeryüzündeki rüzgâr yönü ile yüksek seviyedeki hava hareketini aynı okla göstermenin her modelde doğru olmayabileceğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bir modelde okların yönünü, yüksek basınçtan alçak basınca kuralıyla kontrol edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐

5. Nem, Yoğuşma, Bulut ve Yağışlar

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
Havadaki su buharı miktarının nem olarak ifade edildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yeryüzündeki suların buharlaşmasının atmosferdeki su buharının kaynaklarından biri olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Su buharının soğuyarak küçük su damlacıklarına dönüşmesinin yoğuşma olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bulutların, atmosferdeki su buharının yoğuşması veya donması sonucunda oluşabildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bulutlardaki su damlacıkları ya da buz kristalleri yeterince büyüyüp ağırlaştığında yağışın gerçekleşebildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yağmur, kar ve dolunun atmosferden yeryüzüne düşen yağış türleri olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Yağmurun sıvı su damlacıkları; karın buz kristalleri hâlinde yeryüzüne ulaştığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Dolunun, bulut içindeki su damlacıklarının güçlü hava hareketleri sırasında donup büyümesiyle oluşabildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Sis ile bulutun oluşum bakımından benzer olduğunu; sisin yeryüzüne yakın seviyede oluştuğunu ayırt edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐

6. Veri, Grafik, Harita ve Deney Yorumlama

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
Bir hava durumu tablosundaki sıcaklık, basınç, nem, rüzgâr ve yağış verilerini birlikte yorumlayabiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Sıcaklığı daha yüksek olan merkezin her durumda kesinlikle alçak basınç olacağını söylemek için diğer koşulların da değerlendirilmesi gerektiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Basınç değerleri verilen iki merkez arasında rüzgârın hangi yönde eseceğini belirleyebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Basınç farkı farklı olan merkez çiftlerinde rüzgâr süratini karşılaştırabiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bir grafikte yalnızca birkaç günlük sıcaklık değişimi verilmişse bunun hava olaylarına ilişkin veri olduğunu fark edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Uzun yıllara ait sıcaklık ve yağış ortalamalarının verildiği bir grafiği iklim verisi olarak değerlendirebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Hava haritasındaki sembolleri kullanırken sembolün temsil ettiği olay ile tahmin zamanını birlikte kontrol ediyorum.	☐	☐	☐	☐
Özdeş kaplarda ısıtılan hava deneyinde bağımsız, bağımlı ve kontrol edilen değişkenleri belirleyebiliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bir deney veya modelde ok yönlerinin yükselen sıcak hava, alçalan soğuk hava ve yatay rüzgârla uyumlu olup olmadığını kontrol edebiliyorum.	☐	☐	☐	☐

7. Küresel İklim Değişikliği ve Soru Çeldiricileri

Kontrol Maddesi	Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
Küresel iklim değişikliğinin iklim sisteminde uzun süreli ve geniş ölçekli değişimleri ifade ettiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Sera gazlarının atmosferde ısının tutulmasını artırmasının küresel sıcaklık ortalamasını etkileyebildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Fosil yakıt kullanımı, ormansızlaşma ve bazı insan faaliyetlerinin sera gazı miktarını artırabildiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Küresel iklim değişikliğinin kuraklık, aşırı hava olayları, buzulların erimesi ve deniz seviyesinin yükselmesi gibi sonuçlarla ilişkili olabileceğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Enerji tasarrufu, yenilenebilir enerji kullanımı, toplu taşıma ve ormanların korunmasının iklim değişikliğiyle mücadelede katkı sağlayabileceğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
“Bugün hava çok soğuk, küresel ısınma yoktur.” çıkarımının tek bir hava olayına dayandığı için yanlış olduğunu biliyorum.	☐	☐	☐	☐
“Yağmur yağıyorsa kesinlikle alçak basınç vardır.” gibi kesin yargılarda soruda verilen diğer koşulları da kontrol etmem gerektiğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
“Hava sıcaklığı arttıysa rüzgâr kesin bu bölgeden eser.” yorumunun basınç bilgisi olmadan kesinleştirilemeyeceğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Bir seçeneğin bilimsel olarak doğru olmasının, verilen grafik veya metinden kesinlikle çıkarılabileceği anlamına gelmediğini biliyorum.	☐	☐	☐	☐
Soruda “iklim / hava olayı”, “yüksek / alçak basınç” ve “geldiği / gittiği yön” sözcüklerini özellikle kontrol ediyorum.	☐	☐	☐	☐

TARAMA SONUCUM

Biliyorum	Tekrar Etmeliyim	Anlamadım	Sorularda Karıştırıyorum
..... madde	 madde	 madde	 madde

Benim tekrar planım: Önce “Anlamadım”, sonra “Sorularda Karıştırıyorum”, en son “Tekrar Etmeliyim” işaretli maddelere çalışacağım.